

פרטי כל מס'ג/ 49

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום
שלישי, ט"ו סיון תשי"א (19.6.1951)
בשעה 8.30

נ ו כ ח ו :
י . שפרינצק - יו"ר הכנסת
י . בורג - סגן יו"ר הכנסת
נ . ניר -

חברי הועדה:

י . הררי - היו"ר
פ . אילנית
מ . ארגוב
ס . בן-עמי
ה . ברגר
י . בר-יהודה
י . ברץ
י . בדר
ד . בר-רב-האי
ס . יערי
צ . יהודה
י . כסה
ש . כץ
ח . מגורי-כהן
ע . מימון
א . מזור
ס . נורוק
א . רזיאל-נאור
י . סרלין
י . קליבנוב
א . ציזלינג
א . תבורי

מוזמנים:

פרופ' שקי - מטעם משרד המשפטים
מ . רוזטי - מזכיר הכנסת

א . ג'רג'ורה
ת . טובי

ז . גלוסקא (בזכות דעה מייצגת)
נ . ילין-מור

ח ס ר ו :

- ס ד ר - ה י ו ם :
1. הצעות לסדר-היום.
 2. החזרת הזכויות האזרחיות לקבנות ההשמה הנאציים.
 3. אופן הבאת החוק לביטול תקנות שעת חירום והחוק להגנת המדינה לכנסת.
 4. הפסקת הצבעות בחוק החסינות והתחלת הדיון בחוק לשווי זכויות האשה.

א. ציזלינג: חברי הועדה זוכרים שכאשר דנו בחוק יום זכרון השואה, הצגנו את השאלה בוועדת הכנסת ולא רצינו להציע אותה בשם סיעתנו במליאת הכנסת, כי דאינו בענין זה, אחד העניינים שצריך כי הכנסת כולה תקבל אותו. אני מביא עכשיו המסך לשאלה זו.

זה כבר זמן רב, שחבר ~~פאאפא~~ אחד, החבר שנהבי, שטפל בדבר מאז ימי "יד-ושם" הציע הצעה, שתהיה קשורה לחוק האזרחות - אך לא קבלנו אותה, מכיון שלמדינה אין עדיין חוק אזרחות. הוא הציע, להקנות לכל קרבנות ההשמדה זכויות אזרח ישראליות. אנו בקשנו את מר שנהבי להביא את הדברים האלה בפני הממשלה כדי שלא יקבלו צורה חד-צדדית, והיום אנו יודעים שיש יחס חיובי מן רוב הגורמים לענין זה. ישנה חוות דעת חיובית של מומחי חוק ומשפט בין-לאומיים. אני מציע, שוועדת הכנסת, כפי שעשתה בפעם הקודמת, תעשה גם הפעם ותקח את הדבר לידיה, על מנת שהענין יופיע כאקט אחרון, אקט של כבוד לכנסת הזו לסיום עבודתה. היא תקבל הצעת חוק, אשר תהיה קשורה עם הצבת יד ועם הקניית אזרחות לחללי מלחמת היטלר, ודבר יבורר, כפי שנעשה אז, בתוך ועדת הכנסת, עם המוסדות המתאימים של הממשלה. אני רוצה, שהדבר הזה יופיע גם עתה במסגרת של כלל הכנסת וכלל ישראל.

אני רוצה להניח על שלחן הועדה תזכיר של מר שנהבי בענין זה. אני יודע ששם הממשלה מטפלת בענין ואני מציע להזמין את הממשלה לבירור זה ולהרכיב ועדה שבה ישתתפו אנשי משרד המשפטים וכו', כדי שהדבר יובא כדבר משותף מטעם הכנסת.

אם הדעה כאן תהיה חיובית, אנחנו מצדנו לא נעשה כל פעולה עצמאית מיוחדת. אלשם כך אנו מביאים את הענין הזה הנה, אם כי יש לנו חקור רב בידנו.

אני מציע להקים ועדה מצומצמת של ועדת הכנסת, להזמין את מר שנהבי, להזמין את בא-כח הממשלה ולשמוע את דברי שניהם. אינני יודע אם בממשלה היו כבר דיונים אף אני יודע כי הטיפול נמצא עתה בידי הממשלה ויש להביא את הדברים בעוד מועד לוועדת הכנסת. אני מציע להעביר את החומר והחומר לחברי ועדת הכנסת.

הי"ר י. הררי: מתעוררים היסוסים, אם שאלה זו בכלל שייכת לוועדת הכנסת. הזיקה היחידה לוועדת הכנסת היא, שהדבר יהיה מאורגן בשם כל הסיעות. אך בדרך כלל יש לענין זה קשר לחוק האזרחות, או אפשר היה אולי לקשרו לחוק השבות, ואז ממילא היה נכלל בחוק האזרחות בדרך עקיפין. עלינו להחליט אם אנו הועדה המתאימה שמתפקידה לדון בשאלה זו.

ד. בר-רב-האי: הדבר הזה מעורר בעיה, שמעורריה אינם יחפים את היקפה המשפטי. אינני מתנגד לכך שהדבר הזה יכלל בסדר-היום, אך זהו ענין הדורש עיון רב.

הי"ר י. הררי: אם נחצה משוכנעים שהענין אינו שייך לוועדת הכנסת - לא נמשיך לדון בו. השאלה העומדת בפנינו היא, באיזו מדה שייך הענין הזה לוועדה שלנו.

י. בר-יהודה: הענין הזה יכול להיות או לא להיות, אך הוא אינו יכול להיות קשור בשום חוק מעשי לגבי אזרחי מדינת ישראל. אין זה ענין של אזרחות רגילה. זהו ענין שיש בו אקט סמלי, שאפשר להסכים לו או לא להסכים לו. אך רק על זאת יש לדבר. וככל אקט סמלי, כאקט על יום השואה, המקום המתאים לדון בו הוא בוועדת הכנסת; ועדת הכנסת, כאשר תדון לגופו של ענין יכולה להחליט שאין היא מסכימה למתן אקט כזה. אך אם בכלל דנים בשאלה זו - כאן המקום.

י. בר-יהודה: כפי שנאמר כאן, יש חוות דעת חיובית של יודעי חוק בין-לאומיים יותר גדולים מאתנו. המדובר הוא באזרחות שאינה עוברת בירושה.

היו"ר י. הררי: אני מציע שנמנה ועדת משנה שתבדוק אם, ועד כמה, העניין הזה שייך לוועדת הכנסת, והיא תכנס לענין ותביא את מסקנותיה לוועדת הכנסת.

צ. יהודה: מכיון שאינני בקיא בצד המשפטי בשאלה זו, לא הייתי רוצה לקבוע עמדה לענין המבלי לשמוע תחילה פרטים על הענין. אני מציע, שבטרם יסור הענין לוועדת משנה, תשמע הועדה פולה פרטים על הענין. אני מציע להזמין את הוגי הרעיון הזה, ויודעי חוק ודין ונשמע הסברה מפיהם. דברי חבר הכנסת ציזלינג אינם מסבירים לי במדה מספקת את הענין ואני מציע ליפות את כחם של תפצ יו"ר הועדה וחבר הכנסת ציזלינג, להזמין את האנשים המתאימים.

היו"ר י. הררי: יש לפנינו שתי הצעות: האחת - לבחור ועדת משנה שתברר באיזו מדה שייך הענין לוועדת הכנסת ותביא את מסקנותיה לוועדת הכנסת, השניה - של חבר הכנסת צבי יהודה - להקדיש זמן קצר לוועדת הכנסת לאיש לשמיעת דברי מר שנהבי, וכל אדם שתאים אחר.

א. ציזלינג: אני מציע לקבל את שתי ההצעות. לקבוע שנותרים ועדה, ולהזמין את האנשים האלה לישיבה הבאה.

היו"ר י. הררי: אינני מקבל את הצעת הפשרה. אני מעמיד להצבעה אם הועדה כולה תשמע את דעת המומחים, או רק ועדת המשנה.

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת צ. יהודה - 9
- בעד הצעת י. הררי - 6

בתקבלה הצעת צ. יהודה

א. ציזלינג: הצעות אינן עומדות בניגוד אחת לשניה, ואני מציע שנקבל את שתיהן.

היו"ר י. הררי: ישנה הצעת, למסור את כל הענין לוועדת משנה; ישנה הצעת חבר הכנסת צבי יהודה לשמוע את דעת המומחים בוועדה. וישנה הצעת חבר הכנסת ציזלינג לקבל את שתי ההצעות האלה יחד. אני מעמיד את שלש ההצעות להצבעה.

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת צ. יהודה - 5
- בעד הצעת י. הררי - 5
- בעד הצעת א. ציזלינג - 4

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת צ. יהודה - 7
בעד הצעת י. הררי - 3

הרחלטה

להזמין, לפי החלטת יושב-ראש
הועדה והחבר א. ציזלינג, את
יוזם הרעיון מר שנהבי ומומחים
בשאלה זו, שיטבירו את הבעיה
לוועדת הכנסת.

2. הצעות לסדר-היום:

פ. אילנית:
אני מציעה לדון על סדר עבודת הכנסת וועדת
הכנסת עד גמר עבודת הכנסת הראשונה.

הרחלטה

להעמיד בסדר-יומה של הועדה
את הסעיפים הבאים:
א. סדר עבודת הכנסת עד לגמר
עבודת הכנסת הראשונה.
ב. סדר עבודת ועדת הכנסת עד
גמר עבודת הכנסת הראשונה.

3. אופן הבאת החוק לביטול תקנות שעת חירום והחוק להגנת המדינה לכנסת:

היו"ר י. הררי:
הבעיה העומדת בפנינו, אינה בעיה של פמידות או
אי-צמידות. הבעיה היא, שהכנסת בסוף דיון אחד
על ^{דוגמה} אחד החליטה החלטה - אני מוכן לקבל שהחליטה שתי החלטות, אבל
שתי החלטות אלה נתקבלו בקשר לאותו ענין. לא היו כאן שני וויכוחים שונים
שנסתיימו בשתי החלטות שונות. היה דיון אחד על נושא אחד, ובסופו נתקבלו
שתי החלטות אף המטילות על ועדה מסוימת של הכנסת, ביטול מסוים ויצירה
חדשה.

י. בר-יהודה:
הכנסת יכולה לקבל שני דברים נפרדים, ויכולה
לקבל אותם כצבר אחד - השאלה היא באיזו צורה
נתקבלו החלטות אלה.

היו"ר י. הררי:
אין כל ספק שועדת החוקה לא מלאה את כל החלטות
הכנסת בקשר עם הריון הזה. היא מלאה רק אחר
חלק אחד והיא בעצמה, באמצעות היושב-ראש שלה, באה ובקשה מאת הכנסת לשנות
את החלטתה בענין זה. אני טוען שבטרם שנכנסים לקריאה ראשונה של החלק
האחד שסיימה ועדת החוקה, יש להחליט אם הכנסת משנה את החלטתה המקורית,
ואין להכנס תחילה לקריאה הראשונה. ייתכן שהיו אנשים שהצביעו בעד
החלטה ראשונה בלי קשר להחלטה ראשונה; ייתכן שהאנשים הצביעו בעד ההחלטה
הראשונה והם לא היו מצביעים בעדה לולא נתקבלה ההחלטה השנייה.

היו"ר י. הררי:

אין כל חילוקי דעות, שהחלטות אלו באו בקשר עם דיון אחד על נושא אחד. הכנסת אינה יכולה להתחיל בקריאה ראשונה מבלי לברר תחילה את הבעיה אם היא בכלל רשאית להכנס לקריאה ראשונה לפני שועדת החוקה קיימה את כל ההחלטות שהכנסת הטילה עליה.

הבעיה אינה של צמידות, אלא אם בשעה שהוטל על ועדה מסוימת ענין מסוים, והועדה בעצמה אומרת שעשתה רק דבר אחד ולא את הכל, והיא בעצמה מבקשת שינוי החלטה, כי לא הצליחה להביא תוך שבועיים גם חוק חדש - אם אפשר להתחיל בקריאה ראשונה של החלק האחד הזה.

6
אין לי התנגדות שתהיה קריאה אחת על שני הדברים. ייתכן שישנם חברי כנסת טובים אחרת.

י. קליבנוב: האם זה נושא לדיון במליאת הכנסת או בוועדת הכנסת?

היו"ר י. הררי: המליאה לא ידעה מה להחליט ומסרה את הענין להכרעה לוועדת הכנסת.

י. ברי-הודה: אני מצטער מאוד שהדיון הזה כאן בוועדת הכנסת צריך להיות רק דיון תקנוני ייתכן וזה יושפע מן הענין עצמו - זוהי עבודה. (היו"ר י. הררי: על כל פנים, אנחנו צריכים להשתדל להיות מה שפחות מושפעים). אמרתי את זה בתחילת דברי, על סנת להדגיש כי אין סברים כאן לגופם של דברים, כי גופם של דברים אינם שייכים לוועדת הכנסת. אנו מדברים כאן רק מבחינת התקנון, ומסחינה זו, אינני חושב שאפשר להטמין את השאלה הזו לדיון כאן, באופה שצורה מופשטת כשם שעושה זאת יושב-ראש הוועדה.

הכנסת ריבונית בהחלטותיה והיא יכולה בנוסח ההחלטה שלה לקבוע כיצד תפעל אחר-כך הוועדה. אם ישנה החלטה אחת ויש לה 10 סעיפים, ואם לא נאמר במפורש שכל אחד מסעיפים האלה הוא סעיף נפרד - זה אומר שהדבר הזה צמוד. אך אם הדבר לא צמוד - יאמר הדבר במפורש.

לעומת זאת, אם מקבלים בישיבה אחת, באותו ענין, עשר החלטות בודדות, נפרדות, אם לא נאמר במפורש שהן צמודות - הרי כל החלטה היא החלטה נפרדת.

דומני, שדברי הם הגיוניים ואין להם כל קשר ישיר לענין הזה שאני מעונין בו. זהו כלל שצריך להיות בכל מקרה - במקרה שנוח לי ובמקרה שנוח לך, מפני שאחד הדברים שהדמוקרטיה קובעת, שהכלל מחייב גם כשזה לא נח. במקרה זה אני מבקש שיניחו על השלחן את הפרטיכל של הכנסת ויראו כיצד נתקבלה ההחלטה - אם אלו הן שתי החלטות נפרדות, או שני סעיפים של החלטה אחת. לי נדמה שאלו הן שתי החלטות נפרדות. אם ההחלטה כוללת סעיפים "א"ב"ג" - אין כל וויכוח שזה צמוד, ולהיפך, אם זה לא צמוד צריך הדבר להאמר במפורש.

ב. בן-עמי: אינני מסכים לדברי יושב-ראש הוועדה, מפני שישנה הבחנה לגופם של דברים בהחלטות של הכנסת. ההחלטה הראשונה היתה פעולת גינוי לקיומו של חוק אנטי-דמוקרטי במדינה. את הדבר הזה יש לבער מן העולם ויפה שעה אחת קודם. אלא מה? באים וטוענים שיש להביא, תוך שבועיים, לקריאה ראשונה חוק להגנת המדינה. אמר ונכבדך. אך העובדה שאין מבצאים לקריאה ראשונה חוק שני, אינה אומרת שצריך להיות קיים במדינה החוק הזה, שמגנים אותו, ובמיחד לאחר שנותרים חקופה של שלשה חדשים, כדי שהחוק לביטול החוק הבלתי רצוי יכנס לתוקף.

מ. בן-עמי: לדעתי אין להצמיד את הקריאה של שני החוקים האלה. לעת עתה הרי זו רק קריאה ראשונה ולא הצבעה ולכן אינני רואה כל צורך בצמידות.

א. תבורי: ברצוני לומר בהערת הקדמה קצרה מאוד, שאויכים רבים של המשטר הפללמנטרי מימין ומשמאל מאשימים את הדמוקרטיה בקריטיניזם פרלמנטרי. יש משהו המעוניין להתלות בכל מיני ניתוחים יורידיים. אצא לצערי, חבר הכנסת בר-יהודה משתמש בניתוחים יורידיים. נכון, שהחלטה שנתקבלה לא נתקבלה בשני מעיפים של החלטה אחת, אלא כאילו שתי החלטות. אבל כל בר-בי-רב יסכים לפירוש של חבר הכנסת הררי ששתי ההחלטות היו על נושא אחד. לא נאמר שהכנסת רוצה לבטל. לו היתה רוצה - היתה אומרת שהיא רוצה לבטל מיד ובאופן אבטולוטי את חוקי החירום. אך דוקא משום שאיש לא אמר שמהיום והלאה זה בוטל, אלא כעבור חדשיים שלשה - עם מסמעות תנאי הביטול כעבור חדשיים?

ברור, שיש כאן איזה תבנית וההסבר לתוכן הוא בסעיף השני של ההחלטה, הקובע שיש לעבד חוק מקורי ולא צמוד.

י. קליבנוב: אני מוכן לקבל עלי את האשמה לשאיפה ליצור קריטיניזם. בכל זאת, הגישה לשאלה זו צריכה להיות משני כוונות - גם משפטית וגם לגופו של ענין, לפי העובדות שהיו. אם אנחנו לוקחים את הענין, כפי שהיא, היה לפנינו, אנו רואים שתי החלטות נפרדות ויש גם טעם להבדיל ולהבחין בין שתי החלטות אלו. אם נתקבלו שתי החלטות, האחת אחרי השניה, לא חשוב מה כתוב שם, אך עלינו לקחת בחשבון את עצם העובדה שנתקבלו כאן שתי החלטות נפרדות, ובתור שכאלה הן צריכות לבוא לכנסת. זאת אומרת, שהכנסת רשאית לדון בהחלטה אחת מבלי לדון בהחלטה השניה. אינני רואה כל סימן ששתי החלטות האלה הן צמודות. זהו הצד הפורמלי המשטי שבדבר.

אשר לעצם הענין - אינני חושב שטענתו של חבר הכנסת הררי מתאימה לעובדות. חושבני, שכל מי שיזכר בוויכוח שהתקיים בכנסת וכל מי שיעבור לפרטיכל יראה שהיו כאן שני נושאים נפרדים. היה ברור שקודם כל יש לבטל את חוקי החירום ואחר-כך יש להטיל על ועדת החוקה להביא הצעת חוק חדשה. אין לי כל ספק, שלו היתה כוונה להצמיד את שתי החלטות - היה הדבר נאמר שפורש.

מבחינה פורמלית אינני מתנגד לכך, שבאותו יום תוכנסנה שתי הצעות - אבל אין לראות זאת כחובה.

היו"ר י. הררי: אני מטער שאנו מדברים מבלי שהחלטות תהיינה מונחות לפנינו.

חבר הכנסת קליבנוב טען שאין כל אהידות בזמן של שתי החלטות. אם בכלל אפשר להביא איזה ביטוק - הרי זה שבשתי החלטות הטילה הכנסת על ועדת החוקה להביא את החומר הזה תוך שבועיים. ועדת החוקה לא היתה רשאית לומר שהיא תכין רק את החלק הראשון תוך שבועיים, ואילו את החלק השני תעשה בתקופה יותר מאוחרת. בדיון זה, לא היתה לוועדת החוקה שום דבר, אלא מלבד שני הדברים האלה. האם החלטות אלה נתקבלו בשני דיונים שונים? הרי הם נתקבלו בסיומו של דיון אחד. החלטות יכלו להתקבל בהבבל של חמשה חדשים, אבל היה דיון אחד בתקנון שעת חירום ונתקבלו שתי החלטות אלו.

אני אינני טוען שהחלטות האלה צמודות, ועל כן אין צורך לטעון נגדי. במפורש לא נאמר שהחלטות הן צמודות, אך ברור שהחלטות שהטילו על אותה ועדה לעשות שני דברים שונים. היכן טועה חבר הכנסת בר-יהודה? הוא טועה בזה, שהועדה בעצמה באה לכנסת ואמרה שהיא מבקשת לשנות את החלטת הכנסת מיום פלוני, בגמר דיון אלמוני, שהכנסת החליטה א-ו-ב, והועדה עשתה רק א' ולא עשתה ב', ועל כן היא מבקשת ארכה. בשאלת השאלה: הכנסת נותנת ארכה, כפי שבקש יושב-ראש הועדה ואין דיון על כך, או שצרי להיות דיון על כך? אני טוען, שאין לשנות את החלטת הכנסת מבלי שיהיה דיון על כך, אם מישהו דורש דיון. אם לא ידרשו דיון - לא מוכרחים לקיים אותו.

היו"ר י. הררי: אני רוצה שקיימו דיון אם נותנים לוועדת החוקה אפשרות לשנות את ההחלטה או לא, אותה הכנסת הריבונית יכולה לומר שהיא אינה נותנת ארכה לוועדת החוקה ואז ועדת החוקה לא תוכל להביא לקריאה שניה את החוק המוכן. אני אציע, שבזמן שתתיה קריאה ראשונה על החוק לביטול תקנות שעת חירום, יוחזר החוק לוועדה. אני אציע זאת כל זמן שלא אדע מה יבוא במקום החוקים האלה ויש לי הזכות המלאה להציע זאת.

אני נגד ביטול ואני רשאי להשתמש בכל אמצעי פרוצדוראלי חוקי וצודק בכדי לשנות את הדברים, שלדעתי אינם צודקים.

ס. ארגוב: אני מתחיל מדבריו של חבר הכנסת בר-יהודה שאנו מדברים לא לגופם של עניינים, וכך אחד מושפע ממהו אחר. מבלי להכנס לשאלת חילוקי הדעות, היה ברור לכל אדם שהיה נוכח בכנסת, שהדיון היה על שני חלקים של דבר אחד. לא היה דיון נפרד על חוק הגנת המדינה ודיון נפרד על ביטול חוקי החירום. כל הזמן היה דיון אחד, והיו שטענו בעד ביטול והיו שטענו נגד. לא חשוב אם היו אלו שתי החלטות - כי שתי החלטות אלו, במהותן נוגעות לענין אחד. איש לא יוכל לוטר שזה אינו ענין אחד ושצריך להתלות דוקא בצד הפורמאלי שתי החלטות לא סומנו בא' ו-ב. אם להיות אובייקטיבי, הרי לדעתי אין להביא לקריאה ראשונה את החוק לביטול מבלי החוק השני. אך אין זאת אומרת שאין החוק האחד נכנס לתוקפו, כל עוד לא נכנס לתוקפו החוק השני. לפי דעתי הפרטית, המפלגתית, האשכנזית והמספרונית אסור למדינה לבטל חוק אחד כל עוד אין לה חוק אחר במקומו.

לדעתי, מבחינה פרוצדוראלית, אין להביא לקריאה שניה את החוק הראשון כל עוד לא אשכנז הוכן החוק השני לקריאה שניה. אם אני אטען שאינני רוצה לקבל את החוק האחד, כל עוד לא נתקבל השני - תצדקו אם תאמרו שהדבר הזה הוא בניגוד לחלטה. מכאן אני מסיק את המסקנה, שועדת החוקה חייבת להביא את שני החוקים לקריאה ראשונה.

אני טוען, שאם תביאו את החוק לקריאה ראשונה, אהיה בטוח שתביאו אותו גם לקריאה שניה.

היו"ר י. הררי: איננו נכנסים לעצם הדיון. עלינו להחליט אם לאחר הודעתו של יושב-ראש ועדת החוקה אפשר לקיים דיון קצר בטרם שמצביעים על החלטה של שינוי אותה החלטה. ייתכן שצודקים דברי חבר הכנסת בר-יהודה ובן-עמי, וייתכן שחבר הכנסת ארגוב ואני צודקים - על זה צריך להיות דיון בכנסת.

ס. ארגוב: אני מציע שנחליט כאן בשאלה זו.

ה ר ח ל ט

שועדת הכנסת תחליט בשאלה.

ס. ארגוב: לאחר שהחלטנו שאנו מצביעים פה - עלינו להחליט אם מביאים את שני החוקים לקריאה ראשונה או רק אחד.

ה צ ב ע ה

בעד הבאת חוק אחד לקריאה ראשונה - 7
בעד הבאת שני החוקים לקריאה ראשונה-11

ה ו ח ל ט להביא את שני החוקים לקריאה ראשונה.

י. בר-יהודה: לאחר שקבלנו החלטה זו, ובהתחשב עם העובדה שהוטל על ועדת החוקה להביא את החוקים תוך שבועיים - והיא לא תוכל לעשות זאת - מה תוכל לעשות ועדת החוקה עתה?

היו"ר י. הררי: אנחנו לא הגבלנו את הזמן - אנחנו החלטנו רק שועדת החוקה צריכה להביא את שני הדברים יחד.

י. בר-יהודה: אני מציע שנגביל את ועדת החוקה בזמן של עוד שבועיים מהיום.

היו"ר י. הררי: אני מציע הגבלה של חודש.

י. כסה: אני מציע שלשה שבועות.

י. בר-יהודה: לדעתי, יש צורך בהגבלה, שיהיה לה תוקף מחייב מבחינה מוסרית.

היו"ר י. הררי: לדעתי אין טעם לקבוע זמן, אלא יש להטיל על ועדת החוקה לעשות את כל המאמצים לסיים את עבודתה מהר.

מ. ארגוב: אני מציע למסור את הזמין לחברים של ועדת החוקה, כי הם אשמים אחראים, והם יטפלו בענין, גם מבלי שיטילו עליהם הגבלה מסוימת של זמן.

פ. אילנית: אני מציעה להטיל על ועדת החוקה להביא את החוקים האלה עוד לכנסת הראשונה.

היו"ר י. הררי: יש לפנינו הצעות להגביל את זמנה של ועדת החוקה, לא להגביל, ולהטיל עליה להביא את החוקים עוד לכנסת הראשונה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעה שלא להגביל - 5 44
בעד ההצעה להגביל - - 11

נתקבלה ההצעה להגביל

היו"ר י. הררי:

עלינו להחליט עתה אם אנו מקבלים את ההצעה להגבין את זמנה של ועדת החוקה תוך מספר שבועות מסויים; או שאנו מקבלים את הצעתה של חברת פ. אילנית להטיל על ועדת החוקה להביא את שני החוקים עוד לכנסת הראשונה.

הצבעה

בעד הצעת פ. אילנית - 13
בעד הגבלה אחרת - 4

בתקבלה הצעת פ. אילנית

הדוח

- א. יש להביא על שלחן הכנסת את שני החוקים יחד לקריאה ראשונה.
- ב. על ועדת החוקה, החוק והמסשט להביא את החוקים עוד לכנסת הראשונה.

4. הפסקת הצבעות בחוק החסינות והתחלת הדיון בחוק לשווי זכויות האשה:

היו"ר י. הררי:

אנו עוברים למעיף שהועבר אלינו אתמול בקשר עם הפסקת הדיון בחוק החסינות. בקשר עם כך ברצוני למסור כמה דברים לוועדה, לא כיושב-ראש הוועדה אלא בשם סיעתי.

כפי שידוע לכם, נקבעה הוועדה של המפלגה הפרוגרסיבית להעביר ומחר. והיות רגם ויצ'ו קיימה את ועידתה השבוע בקשר עם המשפטים, שצריך היה להשתתף בוועידה, והנא שצריך היה להביא את החוק לשווי זכויות האשה לכנסת, לאפשר לו זאת עוד אתמול. לעומת זאת, אני, כיושב-ראש ועדת הכנסת, הייתי צריך לענות על ההסתייגויות לחוק החסינות ומכיון שגם אני משתתף בוועידה זו, היה צורך, בהתאם לבקשתנו, להפסיק את הדיון באמצע.

ע. מימון:

אם זהו הגורם - מדוע לא הודיעו על כך אתמול בכנסת, כדי לא לעורר תרעומת מיותרת?

י. בר-יהודה:

חושבני, שההסברה ששמענו עתה מחבר הכנסת הררי יכולה רק להוסיף לסערת הרוחות ולא לגרוע ממנה, כי היא מוכיחה שדחו את המשך הדיון צננין החסינות בזמן שידעו שבין כך לא ימשת הדיון צננין השני. בענין החסינות, עוד לפני שובו של ראש הממשלה ד. בן-גוריון, נעשה הכל כדי לדחות את הבאת החוק, ואתמול, לאחר ששמענו את דבריו, ברור לנו הלל.

בכון, שהממשלה קובעת את סדר-היום. אך לאחר שהוחל בקריאה בחוק - הבעל-הבית היחיד על סדר-היום היא הכנסת, ואין הממשלה רשאית לבוא ולשנות. הנשיאות מסרה לממשלה זכות שאין לה, וגרמו לכך תקדים, שאין לקבלו.

ג. ניר - סגן יו"ר הכנסת: ראשית, אני מודיע שבזמן שהודעת אתמול בכנסת על הפסקת הדיון בחוק החסינות, לא היה לי כל מושג על בקשת הסיעה הפרוגרסיבית. אני התנגדתי לענין זה, כי אמרתי שלאחר שהממשלה קובעת את סדר-היום, הנשיאות מחליטה על דיונים.

חושבני, שאפשר היה להמשיך בחוק לשווי זכויות האשה, כי גם אם השר איננו, הוא יכול לקרוא את הסטנוגרמה ולדעת מה נאמר.

מ. ארגוב: באופן פרינציפיוני אני מסכים לדברי חבר הכנסת בר-יהודה שאם מתחילים בהצעות, לא צריך להספיק אותן, אלא אם יש זימקאים טכניים, או משהו במיוחד מבקש להחזיר סעיף מסוים לוועדה.

לאחר שאמרת את דברי אלה, עלי לומר שאינני בונה אפילו תל אחד מתלי התלים של חבר הכנסת בר-יהודה בענין חוק החסינות. אין אנו מעוניינים לדחות את החוק החסינות לכנסת השניה או השלישית ואנו מעוניינים לסיים את הדיון בחוק זה. (י. בר-יהודה: אתה אתמול הצבעת נגד סעיף שקבלת בוועדה) אינני יודע מה יקרה אם נסיים את החוק הזה בשבוע הבא.

שנית, לא פעם נפסיקו הצבעות באמצע ואני מוכן להוכיח זאת על יסוד פרטיכלים.

לעצם הענין - כאשר שתי סיעות מבקשות דחיית הדיון - נהגנו תמיד להענות לבקשות כאלו. אני זוכר עובדות, שנדחו הצבעות בעניינים פוליטיים לפי בקשת כמה סיעות.

אינני רואה כל סיבה מדוע אי-אפשר היה להמשיך בוויכוח בקריאה ראשונה, גם שלא בנוכחותו של שר המשפטים.

מ. בורוק: אני תומך בהצעתו של יושב-ראש הוועדה, להענות לבקשת הסיעות ולדחות את חוק החסינות ואת הדיון בחוק אפוא שווי זכויות האשה, לשבוע הבא, ואני מבקש לקחת בחשבון שגם אנו לא נוכל להשתתף בוויכוח.

י. שפרינצק: ברצוני להעיר כמה הערות למה שנאמר כאן. חבר הכנסת בדר שוחח אתי והיה לי ברור שהוא מסכים לכך שענין החסינות יובא ויסתכם ביום שני.

עתה, דומני שעלינו להגדיר בצורה מדויקת מה זאת אומרת שהממשלה קובעת את סדר-היום. אני גם כן מוצא פגם פסיכולוגי בהפסקה של הצבעות, אך לא היתה כאן כל כוונה לפגוע שמישהו כאשר הופסקו ההצבעות בחוק החסינות. כאשר הממשלה באה ובקשה לאפשר לשר המשפטים להביא את החוק לשווי זכויות האשה, לא עלה בדעתי שהדבר יביא לסערת רוחות.

אינני רואה כל טעם בוויכוח זה - אני מציע שחוק החסינות יובא בשום שני ויגמר.

א. רזיאל-נאור: אתמול קרה דבר מוזר, שהפסיקו את הדיון בחוק החסינות ואפשרו לשר המשפטים לעלות ולהרצות על נושא שידעו שלא ידונו בו. היו אמנם מקרים ותקדימים שהפסיקו דיונים, אך מקרים אלה הוכיחו שהתקדים היה מוצדק. לא שוכנעתי עד עתה, שמה שקרה אתמול היה מוצדק.

אני מציעה את ההצעה הבאה:

פ. אילנית:

ועדת הכנסת מחליטה

- (1) לגשת ללא דיחוי לקבלת התקנון ולהביאו למליאה להחלטה בכנסת הראשונה.
- (2) סדר-היום של עבודת הכנסת צריך להיות ידוע ברבים (בעתונות וברדיו) לכל המאוחר ביום א' של השבוע ושינויים בסדר-היום יוכנסו רק במקרים יוצאים מהכלל באישור ועדת הכנסת או הכנסת.
- (3) הממשלה והנשיאות קובעים את סדר-היום של עבודת הכנסת פרט אם הכנסת קבעה את המועד לדיון והחלטה.

אני מציע את ההצעה הבאה:

א. ציזלינג:

- (1) אין הממשלה זכאית להפסיק דיון בקריאה שניה של חוק שהוכנס שלא על ידיה. קראתה שניה של חוק שהוכנס על ידיה הנה יכולה להפסיק רק על-ידי לקיחת החוק כולו חזרה.
- (2) אין חבר ממשלה יכול להתערב במהלך הדיון בקריאה שניה, אלא כמסתייג או כמשיב, כשאר חברי הכנסת.
- (3) משהוכרז על בחירות כלליות הרי ועדת הכנסת היא הקובעת מה הם החוקים שיובאו לדיון לקריאה ראשונה מאן ועד לגמר כהונתה של הכנסת ובדרך כלל קריאה שניה קודמת לקריאה ראשונה.
- (4) החוקים הנוגעים בסדרי הבחירות קודמים לכל חוק אחר.

(5) השבוע ידונו:

- א) בתיקון חוק הבחירות.
- ב) המשך הוויכוח בחוק שווי זכויות האשה. חברי סיעות שלא ישתתפו השבוע ישתתפו בוויכוח בשבוע הבא.

א. מזור:

אינני מקבל את דבריו של סגן יושב-ראש הכנסת נ. ניר שאפשר רק להסתמך על הפרטיכל מבלי להיות נוכחים בזמן האיוונים. אם כך הדבר אנו יכולים להחליט שרק הנזאם ימצא בכנסת ויתר החברים יקראו את הפרטיכל.

אני מבקש לדחות את הדיון בחוק שווי זכויות

האשה לשבוע הבא.

לדעתי, אין להפסיק הצבעות באמצע, ויש לבטל נוהג זה.

ח. סגורי-כהן:

ישנה הצעה מרחיקה לכת לקבוע הסדר של קביעת סדר-היום על-ידי הממשלה, ולהעמיד את הבעיה הזו על סדר-היום של ועדת הכנסת. לעומת זאת שני הצעות לדון בזה מיד. עלינו להחליט אם אנו מחליטים בזה מיד או אנו מעמידים את זה במקר-היום של הועדה.

היו"ר י. חדר:ט. ארנוב:

אני מבקש להחליט עתה אם אנו דנים בשאלה זו או לא אם נכנסים לדיון ולביקורת על התקנון הקיים

על סמכויות הממשלה או לא.

ה צ ב ע ה

בעד העמדת הבעיה על סדר-היום - 11
בעד דיון מידי בשאלה - 8

ה ר ח ל ט

להעמיד לדיון בוועדה
את בעיית התקנון וקביעת
סדר-היום של הכנסת על-
ידי הממשלה וסמכויותיה
בקשר לכך.

עלינו להחליט אם הדיון בחוק שווי זכויות האשה
הוא סיעתי, וכמה זמן יש להקציב לדיון זה.

היו"ר י. הררי:

נוסף לכך, יש בקשה משלש סעיפות, שהוויכוח על
שווי זכויות האשה לא יתקיים היום, אלא בשבוע הבא. חבר הכנסת ציזלינג
מציע שהוויכוח יתחיל השבוע ואלה שלא יוכלו להשתתף בו, תהיה זכותם
שמורה להם לשבוע הבא. מצד סיעתי, אני מוכן להצטרף לבקשה זו.

אייבני מצטרף לבקשה זו.

ס. נורוק:

מפ"ם, בשעתו בקשה לדחות את ההצבעות ולא את
הדיון, והדיון התקיים שלא בנוכחותה.

א. ציזלינג:

אייבנו מתנגדים שתתקיימנה הצבעות, אבל לא
על נושא זה.

היו"ר י. הררי:

אנחנו לא נתערב יותר בענין זה.

א. ציזלינג:

אני מציע לחד הכנסת ציזלינג לוותר על הצעתו,
אך ברצוני לדעת מה יובא לכנסת במקום זה.

י. בר-יהודה:

יש חוקים אחרים. אני מבין שחבר הכנסת ציזלינג
מסיר את הצעתו.

היו"ר י. הררי:

האם דחיית הדיון פירושה שחוק זה יובא לפני
חוק החסינות?

י. סרלין:

לא.

היו"ר י. הררי:

אני מציע 8 שעות לדיון.

א. סנור:

אני מציע שהדיון יהיה סיעתי ושיוקדשו לו
5 שעות.

צ. יהודה:

אני מציעה לחברי ועדת הכנסת לא לנקוט באותם
אמצעים המשפריים, שהיינו יכולים לנקוט בהם
קצר והמלאכה מרובה. אני מציעה ~~סיעת~~ ^{שלו} ~~סיעת~~

פ. אילנית:

לפני חמשה חדשים, כי הזמן
לדיון סיעתי.

אני מציע שש שעות.

מ. נורוק:

בסעיף זה יש לנו ענין לשמצע את דעת החזית
הדתית.

ע. מימון:

ה ו ח ל ט

- א. להענות לבקשת סיעות הפרוגרסיבים,
ויצ'ו ו"מזרחי" ולדחות את הדיון
בחוק החסינות ובחוק לשווי זכויות
האשה לשבוע הבא.
- ב. שהדיון בחוק שווי זכויות האשה הוא סיעתי
וכי יוקצבו לו שש שעות.

בענין החזרת הזכויות האזרחיות לקבנות ההשמדה
הנאציים, מבקש חבר הכנסת ציזלינג, אשר העלה
את ההצעה, לשמור על הענין ולא לפרסמו.

היו"ר י. הררי:

את ההצעה, לשמור על הענין ולא לפרסמו.

הישיבה ננעלה שעה 11.00

=====